

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peti vrste
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 5 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, neuradnina
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Ceko
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.345
za inšerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Misijska nedelja

Širom sveta se bo praznoval prihodnja nedeljo 28. oktobra misijski praznik.

L. 1925 je predsednik Združenih držav v Ameriki, Coolidge prisostvoval kongresu misijskih družb v Washingtonu ter imel govor. To je zanimivo znamenje časa. Državniki, ki so zaposleni z največjimi državnimi problemi, se zanimajo za misijone. Čutijo pač svetovni pomen misijonstva. V čem je ta?

Demokratizem, ki poudarja suverenost ljudstva in pravico samoodločbe, nacionalizem, ki izključuje inorodce iz lastne dežele, socializem in boljše življenje, ki govori masam ljudstva o razlastitvi in delitvi kapitala: vsi ti izumi se širijo med zamorci v pragozdovih, med sanjavi Indijci in skromnimi kitajskimi kuliji. Začeli so »misliti po evropsko«, hočejo se »modernizirati« na ta način, da pravijo: »Afrika Afrikancem«, »Indijci se lahko vladajo brez Angležev«; Kitajci pa zmerjajo vse Evropejce z »belimi hudiči« in podobnimi psovskami. — Ladje, zrakoplovi, strupeni plini, torpedovke: vse te igrače si hočejo tudi Azijati in Afričani nabaviti in trdijo, da znajo ravno tako metati bombe kakor mi, če ne boljše.

Veliki državniki krščanskih držav uvidevajo, da je treba za »modernizacijo« poganskih narodov še nekaj več kot tovarne in plini in ladje in kino in radio. Treba je preobraziti in oplemeniti dušo pogana, da bo razumel: kaj je družina, enoženstvo, poštenost itd. Duši govoriti pa zna samo Kristus in oni, ki so od Njega poslani, misijonarji.

Vprašanje, ki danes pretresa poganski svet Afrike, Indije in vzhodne Azije (cela milijarda ljudi!) je: bodo šintoizem, budizem, mohamedanizem, bramanizem še nadalje obstajali, ali bo zmagoval krščanstvo. Ta verstva si odevajo zdaj nacionalni plašč kitajske, ali japonske, ali indijske vere ter proglašajo vse Evropejce, tudi misijonarje kot protidržavne, nacionalne sovražnike.

Na ta veliki kulturni problem, ki obsega ves svet, naj bi se mi spomnili vsaj enkrat v letu: vsaj en dan v letu obrnimo svoj pogled na ono boljše, kjer se bori Kristus Kralj s temnimi silami nekulture, mračnega čarovništva in pohotnih strasti, ki so nakopičene v poganstvu.

Misijska misel nam širi srce in odpira pogled v svet. Tudi mi Slovenci smo poklicani k misijonskemu delu. Škof S l o m š e k je dejal glede dela za misijone: S kako mero merimo, s tako se bo nam merilo. Mahnič je vzkliknil pred smrtjo: »Slovanski narodi smo na zadnjem mestu; Čehi nič, Hrvatí nič, Slovenci tudi ne. Le začnite...«

Začeli smo. Od l. 1924 deluje Društvo za širjenje vere, ki je za vernike zapovedano od sv. stolice. Slovenci so zbrali za to društvo: l. 1925 169.000 Din, l. 1926 208.000 Din, l. 1928 220.000 Din. Na osebo pride komaj četrt dinarja, t. j. 25 para. — Statistika alkoholnega konsuma izkazuje, če imamo verjeti številkam, več kot 500 Din na osebo! Dokler je kraljestvo božje pri nas tako beraško, kraljestvo alkohola pa tako bogato obdarovano, nas mora biti strah naše odgovornosti. Kakor mi Kristusu Kralju, tako Kristus nam!

Po vseh cerkvah Slovenije se bo na misijonsko nedeljo molilo za misijone in pridigovalo o njih. Molitev, pokora, obhajila, notranje posvečevanje je prva pomoč za misijone. Odtegnimo si kozarec vina ali eno cigaro ali kak drugi užitek in dajmo svoj dar za misijone, za širjenje Kristusovega kraljestva! Lepih misijonskih knjig imamo že celo vrsto v slovenski: Jezusova oporoka, misijonski roman, misijonske koledarje, knjigo o slovenskih misijonarjih Baraga in Knoblehar! Kupimo si za misijonski praznik vsaj eno misijonsko knjigo!

Nj. Vel. kralj v Južni Srbiji

r Belgrad, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Sinoči je Nj. Vel. kralj odpotoval v Južno Srbijo. V spremstvu kralja se nahajajo maršal dvora Dimitrijevič, pomočnik notranjega ministra g. Zika Lazič, osebni pobočnik Kostič. Nj. Vel. kralj ostane v J. žni Srbiji dalje časa.

r Skoplje, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Davi ob 6.25 je Nj. Vel. kralj v spremstvu pomočnika notranjega ministra g. Zike L. za prispel v Skoplje. Na k. odvoru so ga sprejeli general Jovo Naumovič in višje uradništvo. Dvojni vlak je ostal v Skoplju 20 minut. Nato je Nj. Vel. kralj nadaljeval potovanje v Gradsko.

Blamaža dr. Mačka v Pragi

r Praga, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Ob prihodu dr. Mačka in Predavca v Prago je zvedel vaš dopisnik z najmerodajnejšega mesta sledeče:

Dr. Maček in dr. Predavec sta znanega češkoslovaškega politika zaprosila, da bi ju on spravil v stik z Macdonaldom. Ta znani in ugledni češkoslovaški politik je to tudi obljubil in izvršil. Vendar pa so doživeli on, kakor tudi Maček in Predavec neprijetno iznenadenje. Ko je Macdonald zvedel, zakaj ga je ta češkoslovaški politik povabil v Prago, je odločno protestiral proti takemu načinu vmešavanje njega v notranje zadeve države, s katero so Anglija in vse angleške stranke v prijateljstvu. Odklonil je vsak sestanek z dr. Mačkom in Predavcem ter v znak protesta proti takemu načinu izražanja odziva na prijateljsko povabilo takoj odpotoval iz Prage. Dr. Mačka in Predavca niti sprejel ni in Macdonald jima je sporočil, da se on ne mara vmešavati v notranje zadeve države in da naj to uredita sama v državi v sporazumu z ostalimi političnimi strankami. Ta poraz dr. Mačka in Predavca je obenem poraz tudi dotičnega češkoslovaškega politika, ki se je angažiral za tako stvar.

v Praga, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča »Nova Svoboda«, list socialnodemokratskega poslanca Winterja, ni bilo med voditeljem angleške delavske stranke Macdonaldom in med voditelji HSS nobenega razgovora. Macdonald se je razgovarjal samo z dr. Hodžo o aktualnih političnih vprašanjih, odklonil pa je razgovore z zastopniki zelene internacionale.

Zaključek zasedanja

r Belgrad, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Z današnjim dnevom se je s kraljevim ukazom zaključilo redno zasedanje narodne skupščine. Kljub strahoviti obstrukciji, ki je mesece in mesece preprečevala normalno delovanje skupščine, lahko trdimo, da je skupščina z letošnjim zasedanjem storila več, kakor ostale skupščine v vseh dosedanjih zasedanjih. Najvažnejši zakoni so se sprejeli pod sedanjjo vlado in v sedanji skupščini. Naj omenimo samo zakone o izenačenju davkov, o sodnikih, o sodiščih, o odvetnikih, o drž. pravdnikih, da ne omenimo drugih, prav tako važnih zakonov, ki jih je skupščina sprejela kljub obstrukciji. Zato lahko z nado gledamo na prihodnje skupščinsko zasedanje. Za sedaj je vlada že predložila skupščini toliko važnih zakonov, da moremo že vnaprej trditi, da bo prihodnje zasedanje še plodonosnejše.

V glavnem je bila današnja seja posvečena sprejetju štirih trgovinskih pogodb s tujimi državami. Dalje so bile sprejete številne prošnje, za katere je finančni odbor našel, da so utemeljene. Kljub temu dnevnemu redu je prišlo čisto do burnih izpadov od strani zemljoradnikov. Še pred dnevnim redom je Kokanović (zemlj.) govoril in predlagal resolucijo, ki je vlada ni mogla sprejeti.

Nato se je prešlo na razpravo o pogodbi z Albanijo. Trgovinski minister g. Spaho je

pri tej prilici poudarjal, kolike važnosti je ta pogodba sploh. Trgovinska pogodba z Albanijo je interes naše splošne trgovinske politike, ki zahteva, da se zveze razširijo na čim večje število držav, predvsem pa interes zapadnega dela južne Srbije. Trgovinski promet med tem delom naše države in vzhodno Albanijo je pomemben, zato je bilo potrebno, da se ti trgovski odnošaji čimpreje uredijo. Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Albanijo so se pričela l. 1926. V glavnem so odredbe te pogodbe kakor tudi ostalih v smislu največjih ugodnosti. Nato govori o važnosti tega, kar se bo izvažalo in prosi, da skupščina vse te pogodbe sprejme, ker so v interesu našega narodnega gospodarstva. — Nato se je vršilo glasovanje o sprejetju posameznih pogodb: z Albanijo, Baltičskimi državami in Egiptom. Trgovinske pogodbe so bile sprejete s 147 proti 6 glasovi. Nato je podal poročilo odbor za prošnje in pritožbe, ki je bilo sprejeto s 135 glasovi. Ob proglasitvi izida glasovanja so zemljoradniki zapustili dvorano, češ, da se število glasov ni pravilno razglasilo. Nato je predsednik vlade g. dr. Korošec prečital kraljevi ukaz, s katerim se skupščinsko zasedanje zaključuje in se redno zasedanje sklicuje za jutri, 20. oktobra. Na tej seji se bo izvolilo skupščinsko predsedstvo.

Novo predsedstvo skupščine

r Belgrad, 19. okt. (Tel. »Slov.«) V teku današnjega dneva so se vršile številne konference in razgovori med prvaki četverne koalicije. Predsednik vlade g. dr. Korošec je imel daljši sestanek s predsednikom radikalnega kluba g. Vukičevićem, g. Davidovičem in g. Spahom glede sestave novega skupščinskega predsedstva, ki se bo jutri izvolilo. Sporazumeli so se, da bodo stranke četverne koalicije v predsedništvu zastopane kakor doslej. Predsedništvo ostane NRS, prvo podpredsedništvo DS, drugo JMO, prvi tajnik SLS, drugi tajnik DS, tretji in četrti tajnik pa NRS.

Z ozirom na ta sporazum so se vršile seje klubov.

Na seji radikalnega kluba, na katero se je polagala velika važnost, je padla končno veljavna odločitev glede bodočega skupščinskega predsednika. Sejo je otvoril dosedanji predsednik g. Vukičević. Takoj se je prešlo h konstituiranju radikalnega kluba. Poslanec Dragan Bojović je predlagal, da klub izreče polno zaupanje dosedanjemu predsedstvu NRS kluba in predlagal, da naj se za predsednika kluba izvoli g. Vukičević, za podpredsednika gg. Joca Lalošević in Stevo Jankovič, za tajnika gg. Milan Kostič in Stjepan Kobasica. Poslanca

Miša Trifunović ter Milan Sušič sta se izjavila proti temu predlogu, češ, da ni v korist NRS. Nato se je vršilo glasovanje. Ta predlog je bil sprejet z vsemi glasovi proti trem. Protj so glasovali Miša Trifunović, Milutin Dragović in Milan Sušič. Vsi ostali so z navdušenjem sprejeli g. Vukičevića, ki je ostal ponovno predsednik NRS kluba. Nato se je izvolil poseben odbor za kandidaturu za skupščinsko predsedstvo. Za predsednika kandidira Ilija Mihajlovič, Radikalni klub je sprejel to kandidaturo soglasno in z odobravanjem. Izvolil je Ilijo Mihajloviča za radikalnega kandidata za skupščinskega predsednika. Mihajlovič je bil doslej predsednik finančnega odbora. Za tajnika NRS klub kandidira Lujo Valterja in Panto Jovanoviča.

Tudi DS klub je soglasno sklenil, da ostane v predsedništvu stara dva člana, kakor dosedaj. Tako bo prvi podpredsednik Kujundžić, tajnik pa Stevčič.

JMO klub je pravtako soglasno sklenil, da kandidira dosedanji drugi podpredsednik g. Hrasnič.

Tudi Jugoslovanski klub je sklenil soglasno, da kandidira g. Andreja Bedjaniča za prvega tajnika.

S tem se je dosegel popoln sporazum. Jutri bodo predlagani kandidati izvoljeni.

Radičevci ubili dva muslimana

r Belgrad, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) JMO klub je izdal sledeč komunikate:

»Včeraj popoldne je imel JMO klub svojo sejo, na kateri je med drugimi poročal poleg drugih tudi Husein Alič o dogodku v Cetinogradu. Klub je ugotovil, da je na shodu v Cetinogradu prišlo osem pristašev JMO, večinoma mladeničev, ki niso imeli namena motiti zborovanje, marveč so prišli iz radovednosti, kakor je sploh navada v teh krajih, da gredo pristaši posameznih strank tudi

na shode drugih strank. Ko je Budisavljevič nazval predsednika JMO Spaha krvavim, sta dva pristaša JMO Mehmed Regjič in Osman Drahovič vzkliknili: »Živel dr. Spaho!« Takoj je po njima padlo več ljudi, ki so ju pričeli obdelavati z noži tako, da sta kmalu oba na mestu obležala mrtva. Nuhalovič, ki je prišel na shod KDK kot zastavonoša HSS, je hotel preprečiti pretep. Pritekel je na mesto pretepa, pa so tudi njega pretepli itako, da se bori s smrtjo. Ubita Regjič in Drahovič

sta razmesarjena. Še mrtva so tolkli z železnimi palicami. Preko njihovih trupel so šli celo z vozovi.

Klub ugotavlja, da narodni poslanec Hasan Mitkovič nikakor ni v zvezi s cetingradskimi dogodki. Zato odbije vsako podtikanje, ki ga raznaša časopisje KDK na račun ugleda JMO kluba in njegovih prvakov. Zadeva je v rokah sodišča. Klub obsoja in najodločnejše zavrača od sebe in pristašev JMO, da bi oni delali nered in izvrševali nasilja.

Danes se zopet dela v vseh rudnikih TPD

Ljubljana, 19. okt. Danes se je delalo le v Trbovljah. Ker se ni delalo v Zagorju in v Hrastniku, so bili dirigirani vsi za Zagorje in Hrastnik namenjeni vagoni v Trbovlje, kjer se je zato nabralo dovolj vagonov.

Zato se v soboto prične zopet delo v vseh revirjih Trboveljske premogokopne družbe, torej tudi v Zagorju in Hrastniku.

Sestanek voditel'ev NRS

r Belgrad, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Predsednik NRS g. Stanojevič je v teku dneva imel več konferenc z radikalnimi poslanci, med njimi tudi z g. Vukičevićem. Na tem sestanku je prišlo do popolnega sporazuma med obema prvakoma glede na skupščinsko delovanje.

Učiteljski izpiti

r Belgrad, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Prosvetni minister je izdal odlok, da izpite po čl. 80 zakona o ljudskih šolah lahko polgajo tudi tisti začasni učitelji, ki imajo celo srednjo šolo brez mature. Polaganje izpitov se bo vršilo v novembru.

Pogajanja med SHS in Francijo

v Pariz, 19. okt. (Tel. »Slov.«) »Petit Journal« poroča, da je Francija zopet pričela s trgovinskimi pogajanjmi z Jugoslavijo. Jugoslovanski delegati so snoči prispeli v Pariz. Danes bodo imeli poseben sestanek v trgovinskem ministertvu. List ugotavlja, da francoske trgovinske zveze radi visokih postavk jugoslovanskih carinskih tarifov niso bile dobre. Zato je treba, da ima trgovinska pogodba še zulo največje ugodnosti, in znižanje carine za gotove francoske proizvode. Seveda je jasno, da bo tudi Francija priznala Jugoslaviji gotove olajšave.

Posoilo mesta Subotice

č Subotica, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Neka tuja denarna družba je ponudila občini posojilo 2.000.000 dolarjev. Ker niso znani pogoji posojila, se ne ve, ali bo občina ponudbo sprejela.

Radičevci nadaljujejo boj proti škofom

č Zagreb, 19. okt. (Tel. »Slov.«) »Narodni val« nadaljuje kampanjo proti hrvatskim škofom in katoliški cerkvi. V uvodniku, ki ga je napisal Dragan Bubljič, navaja neko izmišljeno pismo škofa Akšamoviča, ki ga je poslal notranjemu ministru in predsedniku vlade g. dr. Korošcu ob priliki napada na dr. Ivana Ribara v Djakovem. V tem pismu, ki je brez vsakega dvoma ponarejeno, kot so bili ponarejeni že številni drugi »dokumenti«, ki jih liberalno časopisje servira svojim čitateljem, baje poziva Akšamovič dr. Korošca, da naj energično uredi, da se takoj odpusti policijski šef v Djakovem.

»Narodni val« opremlja to pismo s takim komentarjem, da ga mi ne moremo priobčiti. Med drugim pravi, da je s tem pismom škof dr. Akšamovič osramotil katoliško cerkev in da se je dvignil proti hrvatskemu narodu. — Končno pravi, da tak škof ne more biti škof hrvatskega naroda. Če bo še ostal nadalje, ga hrvatski narod ne more priznati. Končno apelira na pristaše KDK proti škofu Akšamoviču.

KDK noče v Prago

č Zagreb, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Danes se je nadaljevala seja poslovnega odbora KDK. Sklenilo se je, da se pošlje predsedniku ČSR parlamentu Malypetru odgovor na poziv na zasedanje češkoslovaške-jugoslovanske medparlamentarne komisije na parlamentarno sodelovanje. V tem odgovoru odklanja KDK sodelovanje na tem zasedanju. (Po zadnji blamaži ni čudno, da si KDK ne upa v Prago.)

Kako Angieži, kako drugi

V Nemčiji je po vojni silovito narasla socialno-politična in gospodarska literatura, ki se peča z delovnim razmerjem v Angliji in Ameriki in ki podčrtava razliko med nemškimi in anglosaksonskim mišljenjem tako na strani delodajalcev kot delojemalcev. Tako krščansko-socialni kot socialno-demokratski politiki naglašajo, da delovni in gospodarski nemški krogi še nimajo priborjene ideje pravega patriotizma, ki daje neko skupno poudarilo, skupno delo in ustvarja Nemca, ki misli na specialno vlogo nemškega gospodarstva doma in v tujini. Da naj bo torej nad interesi železno organiziranega delavstva in delodajalstva nekaj, kar bi naj postalo duševna lastnina vsakega državljan in kar bi v pravem razmerju samo koristilo obema taboroma, obenem pa blagostanje države. Z drugimi besedami: Da se nemški človek še ni znašel v svoji državi, da zlasti v gospodarskih ozirih ne najde pravega razmerja do te organske zajednice.

Posledice so iste kot pred vojno, ko je bil državljan pod varuštvo gospodstvene države. Delavski tabor je tostran, tabor kapitala onostran barikad, v sredi pa ni ničesar, kar bi oba vezalo, ampak le razdvojevalo, namreč bojno ozračje. Vse, kar se na delavski strani v socialno-političnem oziru pripori, bodisi potom organizacij ali zakonodaje, se smatra na strani delodajalcev za usiljeno, plod brutalne sile in atentat na njihove žepe. Le nekaj mesecev in sicer neposredno po vojni sta se oba tabora v toliko približala, da je bilo mogoče sestaviti skupen odbor obeh glavnih organizacij, ki bi se posvetovali, kako priti na pota sodelovanja, kako trenja odstranjevati in kako uliti v oba tabora miselnost, da sta drug drugemu potrebna, domovini pa koristna.

Mogoče, da pridejo z spremenjenimi razmerami na površje drugi nazori. V tistih letih neposredno po vojni je sila pritiskala enako na oba tabora. Nesiguren v svoji eksistenci je bil prvi kot drugi. Z rešitvijo države bo prišlo do rešitve stanov. Dejstvo je, da se je tedaj skupen odbor osnoval in da je posloval. Dejstvo je nadalje, da se je v tisti dobi uzakonila široka zasnova socialno-politična zakonodaja. Res je, da je bil delavski sloj nadmočno zastopan v parlamentarnih, a tudi delodajalci so tej zakonodaji pritrjevali. Sedaj je industrija na nogah in se vrača nazaj v redne razmere. Kar je najznačilnejše, je ravno to, da se države, ki se še bojujejo za odnos državljanov do države in ki družabno šele nastajajo, ravnajo v svojih stanojih izključno po interesnih razmerah.

Pred očmi imamo dva markantna slučaja zadnjih dni: Resolucija angleških strokovnih zvez, da se štrajk obsoja, da se odobri skupen odbor z delodajalci in da se gleda na splošne angleške interese; v slučaju interesnih sporov pa stopi v direktna pogajanja, da ne pride do štrajka. Drugi slučaj pa je trenutni srednjeevropski položaj, zlasti v Nemčiji, Češko-slovaški in Poljski, tedaj v državah, katerih državljanji se za poslanstvo države v svetu šele bojijo. V Nemčiji je trenutno v medzemnem gibanju tekstilna industrija zapada. Porenja vobče. V tem boju je padlo dvoje gesel: Delavstvo naj ne popusti, strokovne organizacije naj ne odnehajo! Delodajalci pa so mislili, da je prišel ugoden trenutek, ko se lahko napravi naskok na socialno zakonodajo in se odpravi predvsem obvezno poravnalno postopanje. Obenem pa izjava pritiska na druge panoge industrije, naj skočijo na barikade in sprejmejo boj. Tedaj interesni boj v čisti goloti in sovražnosti.

V istih ozračjih živita Poljska in Češko-slovaška. Na Poljskem vlada v okolici industrijskega središča Lodza splošna stavka. Oba tabora ženeta svoje interese do take skrajnosti, da je bilo pričakovati splošne stavke po vsej državi. Delavci pozivajo na skrajnost, delodajalci na skrajno trimoglavost. Popustiti — premisliti — nobeden! V Češko-slovaški pa so štrajki v rudniških okrožjih nekaj že tako vsakdanjega, da novi štrajk v Kladnu ni zbudil tiste pozornosti, kakor bi to človek po pravici pričakoval. Pa tudi drugi dogodki iz gospodarskega življenja te države so zelo zgovorni. Interes, dobničkarstvo in goli materializem stavbene stroke se ni ustrašil niti pred smrtnimi žrtvami tistih, ki naj bi v novih stavbah udobno bivali oziroma so jih gradili; skrajno delavstvo pa je zopet zgradilo po stavki in dvignilo skrajno interesne table celo pri nemem sprevedu nesrečnih žrtev.

Kar smo hoteli v tem pregledu podčrtati, je torej to: Angleško gospodarstvo gleda s strani delodajalca kot delojemalca na splošne angleške interese, angleški imperij, ki, če prospa, prospa v angleškem zanosu in vsakemu v prid. Veliki rudarski štrajk naj bi bil po sprejeti resoluciji le obsojena epizoda. Anglež je do države in angleškega poslanstva v svetu že orientiran.

Gospodarstvo držav in državljanov, ki sami sebe šele iščejo, kot v Nemčiji, Poljski in Češko-slovaški, živi v štrajkih, kakor hitro so razmere količkaj redne in ni neposredne nevarnosti. Tu je odločilen osebni interes: Državljan še ni opredeljen do države.

Moči Anglosaksoncev se torej že s tega stališča ni čuditi.

Tudi v Parizu se rušijo hiše

Do sedaj 23 mrtvih

v Pariz, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Katastrofa v Vincennesu, kjer se je včeraj podrla večnadstropna nova stavba, je zahtevala, kakor je sedaj ugotovljeno, 23 smrtnih žrtev. Osem so jih že potegnili izpod razvalin, 15 pa jih še pogrešajo ter ni niti najmanjšega upanja, da bi jih mogli rešiti žive. Razen tega je v bolnici več ranjenih. Samo trije delavci so se še pravočasno rešili iz poslopja, četrti delavec pa je še o pravem času skočil s prvega nadstropja na cesto in dobil pri tem samo majhne poškodbe. Danes dopoldne je reševalno moštvo našlo delavca, ki je ležal ranjen pod razvalinami. Oprostitli so samo njegovo gornje telo, dočim so noge še pokopane pod razvalinami in so najbrže popolnoma zmečkane. Več dni bo preteklo, preden bodo mogli razkopati vse ruševine, ker je treba odpeljati 860 kub. metrov materiala. Pri reševalnih delih je zaposlenih 50 gasilcev in 50 pijonirjev, kateri se v par urah vedno menjavajo. Italijanski poslanik v Parizu je davi posečil kraj nesreče, ker je večina žrtev italijanske narodnosti. Nesreča v Vincennesu se je zgodila pod sličnimi

okolnostmi kakor v Pragi. Zgradba je bila šestnadstropna iz železa in belona in se je v hipu zrušila. Kakor poroča odvidec, se je zgradba razkrala od vrha do tal, zamajala za eno sekundo in potem zrušila vase. Izpod razvalin se še vedno čujejo klic na pomoč in stokanje. Graditelj, neki Italijan Provin, je poskušal izvršiti samoumor. Smatral je, ker je z družino že stanoval v hiši, da so razvaline pokopale pod seboj tudi njegovo ženo in dva otroka, kar pa k sreči ni bilo res. Provin je izjavil, da je gradil hišo tako dobro in solidno, kolikor je pač mogel, ker je hotel sam stanovati v hiši.

V Pragi do sedaj 46 mrtvih

v Praga, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Na Poriču so do sedaj potegnili izpod razvalin 46 mrtvih. Včeraj je bilo poslanih v Kaplice 15 krst s trupli tamošnjih domačinov, 10 žrtev je bilo pokopanih v kraju Besenice, v sosedni vasi Sv. Jana pa 5 žrtev. Pogreba teh žrtev se je udeležilo skoro vse prebivalstvo tamošnjih krajev. Žrtve iz Besenic so bile pokopane v skupnem grobu.

Zeppelin bo odslej redno vozil

v Newyork, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Osebnitajnik dr. Eckenerja Ellen je izjavil, da se bo »Grof Zeppelin« vrnil v Evropo najbrže dne 27. oktobra. Prep. pa bo napravil dva do tri dnevni polet v srednje države Severne Amerike. Meseca novembra ali decembra bo »Grof Zeppelin« napravil drugo vožnjo Nemčija—Amerika—Nemčija, po prezimovanju pa bo v prihodnjem poletju v času največje sezone potovanj Američanov v Evropo napravil več poletov hitro drugega za drugim. Ellen je dalje dejal, da upa, da bo prišlo do ustanovitve nemško-ameriške družbe za prekoceanski promet. Kakor se tu čuje, namerava promet s »Zeppelinom« financirati neki bančni sindikat pod vodstvom banke Dillon, Read et Co s pritegnitvijo Acceptance Banke ter banke Kuhn in Loebe. Ford je poslal v Lakehurst svojega prvega inženjera, da pregleda zrakov. O njegovi udeležbi dosedaj še ni bilo nobene odločitve.

„D 33“ se razbil

v Newyork, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Junkersovo letalo »D 33«, ki je zgrajeno enako kakor letalo »Bremen«, je med poletom v Atlantic City padlo na tla z višine 200 m. V letalu je bilo 8 oseb, od katerih je ena oseba mrtva, ena zelo težko ranjena, tako da bo najbrže umrla, ostli potniki pa so manj težko ranjeni.

O Macdonaldu ni sledu

v London, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Ocean-skega letalca Macdonalda je včeraj ob 12.39 videl neki holandski parnik 600 milj vzhodno od Izhodna Od tedaj dalje ni o letalen uobenhil vestil več.

Parker Gilbert v Parizu

v Pariz, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Reparacijski agent Parker Gilbert je včeraj prišel iz Londona v Pariz, kjer se bo posvetoval s Poincarejem o reviziji Dawesovega načrta in o odločitvi končnega nemškega dolga. Nato bo potoval v Rim in Bruselj. »Petit Parisien« poroča, da sta Churchill in Baldwin pri razgovorih s Parkerjem vprašanje reparacij presojala zelo črnogledno. Vzglajala sta pri tem, da se je treba pri reviziji ogibati vsake obremenitve davkoplačevalcev. »Newyork Times« vedo že poročati o ustanovitvi nove Dawesove komisije in naglašajo, da so mogoče bistvene olajšave, če bi mogla Amerika spraviti na trg velik znesek v nemških bonih.

Romunija končno dobila posojilo

v Pariz, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Med Romunijo in neko ameriško-angleško-francosko bančno skupino je bila sklenjena pogodba za posojilo. Za enkrat bo izplačanih 16 milijonov funtov, predvideva pa se, da se bo pod gotovimi pogoji posojilo zvišalo na 50 milijonov funtov.

Grško-boigarska pogodba

v Atene, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Venezos bo v kratkem predložil grški narodni skupščini pogodbo, ki je bila sklenjena med prejšnjim ministrskim predsednikom Kafandarisom in boigarskim zunanjim ministrom Molovam.

Stavka v Lodzu

v Varšava, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Včerajšnji poskusi pogajanj za odpravo generalne stavke v Lodzu so se ponesrečili. »odjetni računajo s tem, da bo stavka propadla. Razpoloženje med delavci je zelo razburjeno.

V Italiji dela o brez kralja

v Milan, 19. okt. (Tel. »Slov.«) Naknadno se doznava, da prošnja za pomiloščenje med tem časom že ustreljenega komuniste Delmaggiora na Mussolinijevo povelje spila ni

Za dvig naše železne industrije

v Praga, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Ze dalj časa se vrše pogajanja med Škodovimi tovarnami in Jugoslavijo o izgraditvi jugoslovanskih železnarn in o udeležbi pri izkoriščanju bogatih železnih rudnikov v Jugoslaviji. Pogajanja so sedaj prišla v konkreten stadij. Jugoslavija se razen s Škodovimi tovarnami pogaja o udeležbi tudi s Kruppovimi tovarnami in z Vereinigte Stahlwerke.

ŠAHOVSKI TURNIR V BERLINU.

v Berlin, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Danes se je odigralo 7. kolo, v katerem je Rubinstein premagal Tartakoverja, Capablanca pa Retija, dočim sta Spielmann in Marshall končala z remis. Niemcovič danes ni igral. Stanje: Capablanca 4½, Spielmann 3½, Tartakover 3, Niemcovič in Reti 2½ (1), Marshall in Rubinstein 2.

HMELJ.

Nürnberg, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Danes ni bilo pripeljanega nobenega blaga na trg. Prodanih je bilo 50 bal, po ceni za Hallertau 200—220. Položaj neizpremenjen.

KOVINE.

v London, 19. oktobra. (Tel. »Slov.«) Baker: per kasa 65.4375, tri mesece 65.9375. Elektrolit 71.25. eBst Selected 68.5. Strong 96. Cin: per kasa 224.75, tri mesece 222.5. Svinec: bližnji 22.1875, tuji 21.875. Cink: bližnji 24.0625, tuji 24.3125. Aluminij: tuzemski 95, inozemski 100. Antimon reg.: 59.5. Bela pločevina: 18.125. Živo srebro: 23. Nikel: tuzemski 175, inozemski 175. Wolfram: 16.25. Platina: surova 17, odelana — Srebro: 26.5625. Zlato: 84.11.5.

bila predložena kralju. »Popolo d Italia« piše, da ta zločin ni dovolil nobenega kolebanja. Hladnokrvni amor पोštenih fašističnih delavcev zahteva eksemplarično kazen.

Apostolski nuncij v Parizu msgr Maglione, ki je prišel na dopust v Rim, je obširno poročal papežu o verskem položaju v Franciji.

Na budimpeštanski univerzi je prišlo do velikih demonstracij proti židom.

Kdo podaljšuje življenje skupščine

Glavni slovenski organ SDS piše, da samo režim podaljšuje življenje skupščine. Če ne bi bilo režimskih intrig, bi že davno bila okrnjena skupščina razpuščena in obvarovana država pred veliko škodo, ki jo povzroča odsotnost 87 poslancev KDK. Kakor se vse te jeremijade esdeesarskega organa lepo slišijo, tako pa v resnici niso nič drugega, ko prazne fraze, ki naj prikrijejo resnico. Zato par besed o tem, kdo je tisti, ki dejansko podaljšuje življenje okrnjene skupščine.

Po parlamentarnem običaju se razpušča skupščina ne samo delavoljna, temveč tudi iz nje ne more sestaviti nobene delavne večine ali če je bilo postavljeno kako novo vprašanje, da je stvarno utemeljen apel na narod. Nikdar in nikjer na svetu pa se parlament ne razpušča zato, ker to zahteva opozicija. Kajti to bi bila že diktatura, ne pa parlamentarizem.

Vsi vemo, da v naši skupščini ni prvega vzroka za razpust skupščine, ker je naša skupščina ne samo delavoljna, temveč tudi delazmožna. To je naša skupščina tudi odlično dokazala in zato tudi popolnoma odpade prvi vzrok za njen razpust. Ne pa brez krivde opozicije, ki je nastopala v skupščini vedno s tako resnično taktiko in s tako izzivalnim postopanjem, da je spremenila koalicijske vladne strank v »trdi grad«, kakor je dejal g. Davidovič. Samo krivda opozicije je, če je danes situacija takšna, da je danes absolutno nemogoča druga parlamentarna vlada od sedanjega režima, ampak nesposobnost opozicije predvsem ohranja sedanja skupščina in nerodnost opozicije je tudi glavni vzrok, da je sedanja vlada tako trdna.

Krivda opozicije pa je še mnogo večja in samo zaradi nje ne obstoji danes niti drugi vzrok za razpust skupščine. Če se hoče na narod apelirati, potem je treba tudi vedeti, kaj se bo narod vprašalo. Opozicija sicer mnogo govori o reviziji ustave, o enakopravnosti, o novem režimu in sličnem, toda vse to so samo prazne besede, ki nič ne povedo. Če hoče kdo govoriti o potrebi revizije ustave, potem mora najprej povedati, kaj naj se revidira in kako naj se glase nove ustavne določbe. Naj pa kdo danes še tako pridno čita vse kilometerske dnevnice izjave g. Pribičevića in drugih šefov KDK, vendar o tem ne bo nikdar zasledil niti besedice. Nihče v državi še ne ve, kako si KDK predstavlja revizijo ustave, vseeno pa naj se potrošijo milijoni in milijoni denarja za apel na volivce! Takih nemogočnosti pa seveda ne more odobravati noben vesten državnik in zato so volitve tako dolgo nemogoče, dokler ne bo položaj razjasnjen. Mesto da gospodje od KDK venomer le govore, naj tudi malo delajo in napravijo nov ustaven načrt, naj pripravijo material za apel na narod in potem se bo ta takoj uresničil.

Dvajseti junij ni v tem vprašanju noben argument, ker je več ko jasno, da noben trezen volivec ne more odobravati Račičevega umora. To je jasna stvar in nje ne more uvideti le tisti, ki hoče za vsako ceno iz umora kovati politični kapital. To dejstvo pa je argument proti volitvam in že celo silan, ko je splošno znano, da bi nekateri hoteli z volivnim bojem samo še povečati nasprotja in razpaliti ljudske strasti do skrajnosti. Vsak v državi to vidi, le merodajni državniki naj

bi tega ne videli, temveč na ljubo demagogom od KDK spravili državo v najnevarnejše stanje! Ne, gospoda, tega veselja vam nihče v državi narediti ne more, razen če dela očitno proti državi.

Ne režim, ne režimske intrige, temveč opozicija in njene nesposobnosti ohranjajo skupščino pri življenju. Taka je stvar in tako pravi zopet na noge postavljena resnica.

„Avtentične informacije“

Ker politika KDK ne vzbuja več posebne pozornosti, kljub temu, da gospod Svetozar Pribičević vsak dan narekuje novinarjem dolge izjave, so se vrgli kadekaši na škofsko konferenco v Zagrebu. Pomislite, sam papež, zastopan po svojem nunciju, se zanima za politiko Svetozarja Pribičevića in dostojanstveniki cerkve se pod predsedstvom papeževnega »legata« (tako ga titulira »Obzor«) posvetujejo, ali bi držali z dr. Korošcem ali pa dali ogromno silo katoliške cerkve na razpolago kmečko-demokratskemu bloku! To je gotovo nekaj takega, česar zgodovina ne beleži tako često. Če bodo škofje izrekli svoje simpatije Pribičeviću, se bo slavni »prečanski blok« lahko izpremenil kar v katoliški blok s papeževim blagoslovom, če pa ne, bo kmečko-demokratski tisk imel priliko še bolj napadati cerkev in škofe, jim sumničiti kot antinacionalen element ter hujskati zoper Vatikan. In svobodomiselnja žurnalitika je začela delati z vso paro ter pošiljati v svet »avtentične informacije« o škofovski konferenci, s katerimi se danes zabava jugoslovensko publiko. Ker so tudi škofovski soferji in lakaji skrajno rezervirani in dostojanstveno hladni ter molčeči, kakor namiguje »Obzor« intervjuvar, ni težko uganiti, da so vse te informacije goli in čisti izumek Pribičevićeve štampe. Tudi gospod V. V., ki se po »Jutru« naravnost smešno baha, kakor da se z vsemi škofi tika, si je seveda od prve do zadnje črke vse sam izmisлил. On zna sicer, kakor sam zatrjuje, citirati komunikacije med vrsticami, tako da ga vsa diplomacija katoliške cerkve ne more prevarati, toda komunikacije tak, da tudi največji diplomat ne more za njim citirati ničesar. Kar pa je monsieur Pellegrinetti govoril, to je gospod V. V. mogel slišati kvečjemu, poslušajoč ga za vratmi, pa je zato ujel le približen smisel, kakor sam priznava, kljub temu, da navaja »nuncijev govor« v ušesih! Ker pa je ta »govor« naravnost gorostasen po vsebini in stilu, kakor ga v nobenem slučaju ne bi rabil noben vatikanski diplomat, je jasno, da se je rodil samo v plitvi fantaziji »Jutrovega« informatorja, ki ne ve, kako bi tolmačil skrivnostno-poredni izrek nuncioja Pellegrinettija, da Cerkev gleda tudi na naše notranje zadeve in zadevice »sub specie aeternitatis«. Zdad si KDK beli glavo, kaj naj to pomeni in polni predale svojih listov z versko- in državnofilozofičnimi razmišljanji, poslanec Košutič pa odvarja nad vse ostro kampanjo proti klerikalnem, nunciju, katoliški cerkvi etc., ki se ni hotela udinjati v mizerno politiko radičevcev. Katoliška cerkev bo to nad vse ostro kampanjo »sub specie aeternitatis« zelo lahko prestala kmečko-demokratska koalicija, ki jo odklanjajo po vrsti vsi inozemski suvereni in politični liderji, si bo pa morala poiskati drugega zaveznika, če ga bo našla.

Novosaška vremenska napoved. Oblačnost se bo zvečala v celi državi. Vendar zaenkrat dežja še ne bo, kakor tudi ne močnejših vetrov,